

در پهن دشت گسترده‌ی ادبیات فارسی، قله‌ی رفیع و شگفت‌انگیزی است که فقط می‌توان از دور و نزدیک به تماشای عظمت او ایستاد و ستایشگر زیبایی شگرف و بهت‌زده‌ی نقش و نگار شگفت و در عین حال استواری و ایستادگی و سربلندی جاودانه‌اش بود. کتاب حاضر تصویرسازی و ظرافت‌های هنری به‌دنیال معنی ابیات آمده و در نهایت فرهنگ کاملی از واژگان حافظ اعم از واژه‌های معمولی، اصطلاح و نام‌های خاص در پایان کتاب به ترتیب الفبایی تنظیم شده است.

(فرستنده: بیژن تلیانی)

حافظ: اشارت نقادانه‌ی سردبیر از این کتاب را در مقاله‌ی «اصطلاحات حقوقی در تاریخ بیهقی» در همین شماره نیز بخوانید.

پارسی دری؛ دکتر رحیم مسلمانیان قیادیانی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۳، ۲۴۵ ص، مجموعه‌ی مقالات درباره‌ی فردوسی، ناصر خسرو، چهار مقاله، خواجه نصیر، سعدی و...

الواح الجمال فی یوم الکمال؛ دفتر اول مختص خلقت حضرت آدم (متشابهات)، احمد جلالیان، تهران، انتشارات ایمان، ۱۳۷۹، (روی جلد سال ۲۰۰۱)، ۱۵ (پانزده) ص.

جنگ و صلح در شاهنامه؛ دکتر میرزا ملااحمد، چاپ اول، ۱۳۸۴، شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه، نشر روزگار، ۱۳۸۴.

نوشتار حاضر حاصل سال‌ها پژوهش دکتر میرزا ملااحمد، ایران‌شناس و ادبیات‌شناس تاجیک می‌باشد، دکتر ملااحمد در سال ۱۹۴۸ در روستای دَر در در ناحیه‌ی عینی تاجیکستان به‌دنیا آمده است و تا امروز در آکادمی علوم تاجیکستان در رشته‌ی ایران‌شناسی به پژوهش می‌پردازد و در ضمن استاد دانشگاه ملی تاجیکستان و عضو اتحادیه‌ی نویسندگان می‌باشد. از وی تاکنون بیش از ۲۰ جلد کتاب و ۲۵۰ مقاله‌ی علمی و پژوهشی چاپ و منتشر گردیده است.

(فرستنده: بیژن تلیانی)

داستان کوتاه

کاکا سفید؛ هوشمند اورعی، تهران، نشر نگیم، ۱۳۸۵، ۶۳ ص. هوشمند ورعی، دانشجوی سال آخر کارگردانی سینما و عضو انجمن صنفی روزنامه‌نگاران ایران است.

مطالعات زنان

زنان در تکاپو؛ فمینیسیم و کنش اجتماعی، شیلا روباتام، ترجمه‌ی حشمت‌الله صباغی، تهران، نشر شیرازه، ۱۳۸۵، ۵۰۲ ص.

شعر و شاعری

آتشکده‌ی ثانی؛ دیوان محمدعلی بیگدلی‌آذری، با مقدمه‌ی دکتر مظاهر مصفا، تهران، انتشارات سنایی، ۱۳۸۱، ۴۳۴ ص. نمونه‌ی شعر:

چون نسیمی به‌در و دشت وزیدیم و گذشت
چمن و انجمنی سیر ندیدیم و گذشت

حافظ از ناشران، نویسندگان و علاقه‌مندانی که بخواهند کتاب‌هایشان در بخش تازه‌های کتاب معرفی شود، دعوت می‌کند که دو نسخه از کتاب مورد علاقه‌ی خود را به نشانی «تهران - تقاطع فلسطین و انقلاب ساختمان مهر - شماره‌ی ۲ - کدپستی ۱۴۱۶۸ - دفتر ماهنامه‌ی حافظ» ارسال نمایند.

مهندس حجت حیدری

ادبیات

نگرشی نوین بر غزلیات حافظ؛ پژوهش و تحقیق: دکتر مهندس سرافراز غزنی، تهران، انتشارات نغمه‌ی نواندیش، ۱۳۸۴، ۱۹۹ ص.

دیوان حافظ (براساس نسخه‌ی قزوینی و خانلری)؛ به کوشش

دکتر حسین‌علی یوسفی، نشر روزگار، ۱۳۸۱، ۸۳۲ ص.
سر پُرشور و طبع ناآرام حافظ، این عصاره‌ی تفکر آریایی چون از علوم ظاهری و مشت‌ی الفاظ و اصطلاحات حاصلی ندید، داعیه‌ی طلب معنی در نهادش به‌وجود آمد و همت بر درک حقایق گماشت. واضح‌ترین خطی که سیمای حافظ را از قیافه‌ی سایر متفکرین ما مشخص و ممتاز می‌کند، آزادی فکر است. آزادی فکر بزرگ‌ترین امتیاز بشرهای اندیشه‌گر است. عشقی که حافظ از آن دم می‌زند نه در اندیشه‌ی ظاهربین زاهد و فقیه شهر می‌گنجد، نه در تخیل حاکم، عسس، صوفی و نه حتا در ظرف تنگ و حقیر روزگار بلکه گوهری ست سرشار از حلاوت و انرژی که چون در دل «خسته» بی‌درآید به او «توان» و حیات تازه‌ی می‌بخشد و بدیهی‌ست که چنین دُرّ یتیمی جز در سینه‌ی عارف واقعی در هیچ جای جهان مشاهده نمی‌شود. در نظر حافظ حریم و حرمت عشق بسی بالاتر از «عقل دور اندیش» است و کسی که در چنین راهی گام برمی‌دارد باید یقین داشته باشد، جهان حافظ جهان کوچک و حقیری نیست که بتوان همه‌ی آن را در یک نگاه دید و در یک نگاه به دیگران معرفی کرد. جهان شعر و اندیشه‌ی حافظ بسی وهم‌انگیز گسترده و در عین حال سرشار از نور و روشنایی، خرد و حکمت، مهربانی و مهرورزی‌ست که سیر و سلوک در آن «بی‌دلیل راه» و تنها به‌سعی خویش، ممکن نیست؛ پس بیهوده نبوده و نیست که این همه درباره‌ی حافظ و شعرا گفته‌اند و می‌گویند و خواهند گفت. حافظ

آنچه هرگز کسی از ناله‌ی مرغی نشنید
 ما شنیدیم و لب خویش گزیدیم و گذشت
 بخت را باش که هنگامه‌ی غوغای بهار
 ز آشیان بر سر شاخی نپزیدیم و گذشت
 تا بهاری به درآید به مبارک‌بادم
 به خزان‌خانه‌ی ایام خزیدیم و گذشت
 همه حیرانی و اسباب پریشانی را
 نفسی تازه نکردیم و کشیدیم و گذشت
 خاک صد بادیه بر دیده نشانیدیم دریغ
 به‌غباری و سواری نرسیدیم و گذشت
 غافل از باده‌پرستان خرابات شدیم
 طعنه‌ها از در و دیوار شنیدیم و گذشت
 چه توان کرد که جز بزمگه خواب و خیال
 سفره‌ی عیش نه دیدیم و نه چیدیم و گذشت
 چه قدم‌ها که بُرید اختر بختم افسوس
 راه بر منزل ماهی نبردیم و گذشت
 آذرا، داغ تو نازم که به بازار وفا
 سرفرازم به جنون کرد و خریدیم و گذشت
او دیگر تو نبود؛ سعیده شکوری، تهران، نشر بشارت، ۱۳۸۵، ۷۵ ص.
 نمونه‌ی شعر: دستم نمی‌رود که بنویسد / هر جا که می‌روم در
 خانه می‌ماند برای قناری‌ها دانه بنویسد.
جنگل آدم‌ها، از آن طرف؛ فرزین فخر یاسری، رشت، کیان
 شادمهر، ۱۳۸۴، ۷۷ ص.

نمونه‌ی شعر: حرمت صبوری خر را از من بپرسید / گاهی که به
 جلد او رفته‌ام / احساسم را بین معشوقه‌هایش تقسیم کرده‌ام! به عشق
 عدالت!

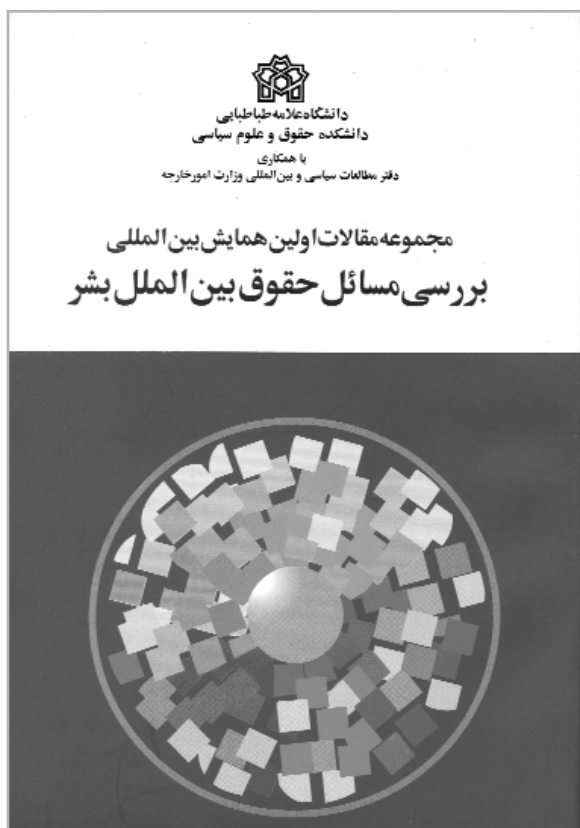
نشریه‌های ادواری

نامه‌ی بهارستان؛ سال پنجم، شماره‌ی اول و دوم، دفتر ۹-۱۰ (بهار و زمستان ۱۳۸۴)، تاریخ انتشار، اردیبهشت ۱۳۸۵، صاحب امتیاز: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، مدیر مسوول: سیدمحمدعلی احمدی ابهری، سردبیر نادر مطلبی کاشانی، با مقالاتی عالمانه از ایرج افشار، دکتر هادی عالم‌زاده، دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی و دیگران.

سمرقند؛ فصلنامه‌ی فرهنگی، ادبی و هنری سال سوم (پاییز و زمستان ۱۳۸۴) شماره‌ی ۱۱ و ۱۲ این شماره‌ی سمرقند ویژه‌ی پارانویا در ادبیات می‌باشد. پارانویا واژه‌ی یونانی‌ست که از لحاظ ریشه‌ی کلمه به معنی «ضد هوش» و در تداول فقط «جنون» معنی می‌دهد. پارانویا اختلالی روانی‌ست که با هذیان‌های پایدار غیرمنطقی و پیچیده به‌صورت خودبزرگ‌بینی، گزند و آسیب، حسادت، جنون جنسی و جسمی همراه است. مقالاتی که در این شماره آمده بدین گونه می‌باشد: آیا همه به‌نوعی دچار پارانویا هستیم؟ ترجمه‌ی هاله رجایی، مرزهای یک جنون، نوشته‌ی داوید رابوئن، پارانویا - نشانه‌ی جامعه‌ی بسته، نوشته‌ی فرانسوا اروستان، نظریه‌ی توطئه‌ی جهانی، نوشته‌ی آنتوان ویتکین، پارانویا بیماری سوررئال، ترجمه‌ی

زهرا وثوقی، ایالات متحده‌ی پارانویایی، ترجمه‌ی میرحسن رییس‌زاده، پارانویا، ایذاء و اذیت آشکار، ترجمه‌ی لاله راستکار، بیماری‌های روحی آینده، ترجمه‌ی زهرا وثوقی، پارانویا، و لذت شکنجه، ترجمه‌ی هاله رجایی، زیگموند فروید و قاضی شربر: یک مورد معروف، ترجمه‌ی زهره میرشریف و...
 (فرستنده: بیژن تلیانی)

نشریه‌ی انجمن ادبی حکیم ناصر خسرو؛ به مدیریت ابراهیم ناعم و دبیری سیده زهرا حسینی (سارا)، سال سیزدهم، ویژه‌نامه‌ی شماره‌ی ۵، ۱۳۲ ص.
 این شماره از نشریه که تمامی به‌خط خوش و خوانای مدیر نشریه، تحریر و با انشاء و اشعار شخص او تدوین شده است، شامل ده‌ها عکس از اعضای رسمی و غیررسمی انجمن است و از جمله «عکسی از جناب پروفیسور امین هنگام اهدای کتاب به بانو سیده زهرا حسینی (سارا) در یکی از جلسات انجمن» در صفحه‌ی ۷۰ نشریه به چاپ رسیده است که مدیر نشریه زیر آن نوشته است:
 «ما از چاپ این عکس‌ها قصد نداریم که چهره‌سازی کنیم؛ قصد نهایی ما این است که بگویم هزاران فقره عکس و نوار در اختیار ماست که می‌تواند وسعت بستر کارهای فرهنگی ما را نشان بدهد».
 نمونه‌ی از شعر آقای ناعم که بر روی جلد مجله‌ی دستنویس وی آمده است، این است:
 ایران ز تو سر به سرفرازی دارم
 از دیر زمان آینه‌سازی دارم

رادیو تهران سخنرانی‌هایش پخش شد (از حدود سال ۱۳۱۴ [کذا!] تا سال ۱۳۴۶ [کذا!]) و نیز وی یکی از سخنرانان مجالس دربار در مسجد سپهسالار بود. هرچند که با کسانی هم‌چون مرحوم ابراهیم آیتی، شهید مرتضی مطهری و آیت‌الله طالقانی نیز کم و بیش معاشرت داشت، ولی گرایش وی به دربار و سخنرانی‌اش در مسجد سپهسالار چهره‌ی مستقل و مذهبی وی را مخدوش نموده و او را از دوستانش جدا گردانید».

در این شرح حال چند اشتباه کوچک وجود دارد، از جمله این‌که تاریخ‌های ۱۳۱۴ و ۱۳۴۶ غلط است.

اولاً، در ۱۳۱۴ (سال تعقیب روحانیون به‌دست رضاشاه بر اثر واقعه‌ی مسجد گوهرشاد)، سبزواری در حدی نبود که در رادیو سخنرانی کند و تازه استاد حسین علی‌راشد هم بعد از شهریور ۱۳۲۰ در رادیو شروع به سخنرانی کرد. ثانیاً، سبزواری تا ۱۳۵۶ در رادیو سخنرانی می‌کرد. در ضمن، نام‌های دو تن از استادان صاحب ترجمه (امین‌الشریعه، شیخ نظام گنابادی) در فهرست اعلام کتاب نیامده است.

از راست: سیدعلینقی امین، سیدمحمدعلی مولوی عربشاهی - حسین مولوی

یعنی به سخن‌های پُرآوازه‌ی تو

با یاد تو روح بی‌نیازی دارم

یاد (نشریه‌ی بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران): مدیرمسئول: عبدالمجید معادی‌خواه، سردبیر: ابوالفضل شکوری، سال بیستم، شماره‌ی ۷۸ (زمستان ۱۳۸۴)، ویژه‌ی نقش وعظ و خطابه در تاریخ معاصر ایران، ۴۰۰ ص.

آقای ابوالفضل شکوری در این نشریه که بیش‌تر حالت یک کتاب را به خود گرفته است، به نقش وعظ و خطابه در انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ پرداخته و شرح‌حال این روحانیون نام آشنا را در فهرست «خطباء و گویندگان در عصر انقلاب» درج کرده است: محمد امامی کاشانی، سیدعلی حسینی خامنه‌ای، سیدعزالدین زنجانی، ابوالقاسم خزعلی، محمدصادق خلخالی، علی دوانی، سیدمحمدباقر سبزواری، یوسف صانعی، سیدجلال طاهری اصفهانی، سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی، زین‌العابدین قربانی، ناصر مکارم شیرازی، علی‌اکبر ناطق نوری، یحیی نوری، اکبر هاشمی رفسنجانی و... وی هم‌چنین این خطیبان غیرمعظم را در همین بخش معرفی کرده است: مهدی بازرگان، علی شریعتی، داریوش فروهر و...

در این‌جا برای نمونه شرح حال زنده‌یاد سیدمحمدباقر سبزواری (استاد دانشکده‌ی الهیات دانشگاه تهران و خطیب مذهبی رادیو تهران) را از صفحه‌ی ۲۳۵ این کتاب نقل می‌کنیم:

«سبزواری، سیدمحمد باقر: با شهرت شناسنامه‌ی عربشاهی، متولد ۱۲۸۵ ش در سبزوار و متوفای ۱۳۶۴ ش در تهران. وی تحصیلات خود را در حوزه‌ی علمیه‌ی مشهد و در تهران در موسسه‌ی وعظ و خطابه و مدرسه‌ی سپهسالار گذراند و از کسانی مانند امین‌الشریعه، شیخ نظام گنابادی و میرزا طاهر تنکابنی استفاده کرد. دارای فضل و معلومات خوب بود. ابتدا از مدرسین و مسوولین (مدیر داخلی) موسسه‌ی وعظ و خطابه بود، بعداً استاد دانشکده‌ی الهیات (معقول و منقول) دانشگاه تهران گردید. وی یکی از سخنوران مذهبی و خطیبان مشهور دوران اخیر بود و حدود سی و شش سال از

مراکز فروش حافظ و دیگر انتشارات دایرة المعارف ایران شناسی

- ۱- انتشارات دایرة المعارف ایران شناسی: تقاطع فلسطین و انقلاب - ساختمان مهر - شماره‌ی ۲ - طبقه‌ی سوم
- ۲- انتشارات مولی (کتابفروشی): خیابان انقلاب - بین وصال و چهارراه فلسطین
- ۳- کتابفروشی توس: خیابان انقلاب - اول ابوریحان
- ۴- کتابفروشی طهوری: خیابان انقلاب - روبروی دانشگاه
- ۵- کتابفروشی خوارزمی: خیابان انقلاب - روبروی دانشگاه
- ۶- کتابفروشی بیگوند: خیابان انقلاب - تقاطع وصال
- ۷- کتابفروشی شیوا: خیابان انقلاب - اول خیابان فخر رازی
- ۸- کتابفروشی پکا: خیابان فلسطین - نبش کوچه‌ی نایی
- ۹- انتشارات بعثت: خیابان انقلاب - بعد از چهارراه فلسطین
پلاک ۱۲۲۲
- ۱۰- نشر ثالث: بلوار کریم‌خان زند
- ۱۱- اسرار دانش: خیابان انقلاب - خیابان دوازده فروردین
- ۱۲- دهکده‌های فعال روزنامه‌فروشی سراسر کشور